

El gir instrumental de les polítiques culturals

Published by [Interacció](#) [1] on 05/11/2018 - 13:33 | Last modification: 23/04/2026 - 09:15

L'article d'Emmanuel Négrier i Philippe Teillet *Le tournant instrumental des politiques culturelles* proposa un desplaçament analític que incomoda els relats habituals sobre canvi en polítiques culturals. Allà on sovint es busquen noves idees, nous paradigmes o ruptures discursives, els autors suggereixen mirar en una altra direcció: els instruments. La hipòtesi és clara des de l'inici: les polítiques culturals canvien menys pel que diuen que pel que fan, menys pels seus principis declarats que pels dispositius concrets que organitzen la seva implementació.

Aquest punt de partida es construeix sobre una constatació que travessa tot el text: una forta inèrcia dels referents ideològics. La democratització cultural continua operant com a marc legitimador dominant, tot i les seves tensions i límits. Alternatives com la diversitat cultural no han aconseguit substituir-la, entre altres motius perquè no disposen del mateix suport institucional ni de la mateixa capacitat de generar consens polític. En aquest context, els responsables públics tendeixen a preservar aquest "estendard" més que no pas a assumir el cost d'un canvi de referencial.

El canvi, doncs, no es produeix en el pla del discurs, sinó en el de la gestió. L'article mostra com les reformes de l'Estat francès introduïdes a partir dels anys 2000, especialment la LOLF, la RGPP o els sistemes integrats de gestió com Chorus, transformen de manera profunda el funcionament de l'administració cultural. Aquests instruments no són neutrals: redefeixen les pràctiques professionals, reordenen les relacions de poder i introdueixen noves lògiques, sovint inspirades en el management privat. La cultura administrativa basada en la qualitat i en el judici expert entra en tensió amb una cultura de la mesura, els indicadors i el rendiment.

Aquest procés té efectes ambivalents. D'una banda, reforça mecanismes de control i pot afavorir dinàmiques de recentralització, especialment en aquells àmbits més visibles o políticament sensibles. De l'altra, no elimina del tot els marges d'autonomia: els agents aprenen a operar amb aquests instruments, a negociar-los i fins i tot a reinterpretar-los. El resultat no és una substitució clara d'un model per un altre, sinó una hibridació feta de tensions, contradiccions i ajustos continus.

En paral·lel, l'article analitza el cas de les regions com a espai privilegiat d'aquesta transformació. Amb menys recursos i una menor centralitat històrica, les polítiques culturals regionals han desenvolupat instruments propis per construir legitimitat: agències, dispositius d'expertesa, espais de concertació amb el sector. No es tracta tant d'un canvi de finalitats com d'una manera diferent d'actuar, d'un estil d'intervenció que es defineix per la combinació de cooperació, diferenciació i recerca de visibilitat dins un sistema policèntric.

El que emergeix és una idea força: les polítiques culturals no es transformen principalment per decisions explícites, sinó per l'acumulació de dispositius que, sovint de manera discreta, acaben reconfigurant-ne el sentit. L'anàlisi dels instruments permet així desplaçar la mirada cap al terreny on realment es decideix la política: el de les pràctiques, els procediments i les relacions que estructuraven l'acció pública.

Referència

Négrier, E., i Teillet, P. (2014). *Le tournant instrumental des politiques culturelles*. *Pôle Sud*, 41(2), 83-100.
<https://shs.hal.science/halshs-01738303v1/document> [2]

Categories: Publicacions acadèmiques

Categories: Recursos i publicacions

Tags: polítiques culturals

Tags: governança cultural

Tags: gestió cultural

Tags: avaluació de polítiques culturals

Tags: pensament cultural

- [3]

Source URL: <https://interaccio.diba.cat/en/blogs/2018/gir-instrumental-pol%C3%ADtiques-culturals>

Links:

[1] <https://interaccio.diba.cat/en/members/interaccio>

[2] <https://shs.hal.science/halshs-01738303v1/document>

[3] <https://interaccio.diba.cat/node/7742>